

Nota van beantwoording Reikwijdte en Detailniveau

MER Windpark Maasvlakte 2

Nota van beantwoording Reikwijdte en Detailniveau

MER Windpark Maasvlakte 2

Kwaliteitstoets <i>Paraaf</i>	Autorisatie <i>Paraaf</i>
Naam [REDACTED]	Naam [REDACTED] Functie Bureauhoofd Ruimte en Leefomgeving

Auteur(s) : [REDACTED]
Afdeling :Reguleren en Advies
Documentnummer :22299829
Datum :17 augustus 2020

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Procedure	4
1.3	Zienswijzen en commentaar	4
1.4	Conclusies	4
2	Beantwoording zienswijzen en adviezen	6

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Ten behoeve van de ontwikkeling van Windpark Maasvlakte 2 is op verzoek van Rijkswaterstaat Corporate Dienst een besluitm.e.r.-procedure gestart door de indiening van de 'Concept Notitie Reikwijdte en detailniveau Windpark Maasvlakte 2' (hierna NRD). In januari 2020 is de realisatie van het windpark gegund aan Eneco en vanaf dat moment is Eneco initiatiefnemer in deze m.e.r.-procedure. Op 6 maart 2020 is een herziene versie van de NRD ingediend (versie 1.5, d.d. 7 februari 2020).

1.2 Procedure en bevoegd gezag

Op 20 maart 2020 is de 'Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Windpark Maasvlakte 2' gedurende 6 weken ter inzage gelegd en voor advies toegestuurd aan diverse bestuursorganen en de Commissie voor de milieueffectrapportage. Deze Nota van Beantwoording (NvB) geeft inzicht in de zienswijzen en adviezen die zijn ingediend en de beantwoording daarvan. De Nota van Beantwoording is onderdeel van het vastgestelde Advies reikwijdte en detailniveau.

De m.e.r.-procedure dient ter onderbouwing van de besluitvorming over de omgevingsvergunning op grond van de Wabo en de vergunning op grond van de Waterwet die noodzakelijk zijn voor de voorgenomen activiteit. Het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam is bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning en het coördinerende bevoegd gezag in de m.e.r.-procedure, mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat, die bevoegd gezag is voor de Waterwetvergunning. De minister heeft ons bij brief van 13 augustus 2020 laten weten in te kunnen stemmen met de vaststelling van dit Advies Reikwijdte en Detailniveau.

1.3 Zienswijzen, adviezen en commentaar

Gedurende de periode van ter inzage legging is zijn 19 zienswijzen en adviezen ingediend. In hoofdstuk 2 van dit rapport is de inhoudelijke beantwoording van de ingediende zienswijzen en adviezen opgenomen.

Het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage heeft een andere status dan voornoemde zienswijzen en adviezen. Gelet op de compleetheid en bruikbaarheid van dit op 30 april 2020 door de Commissie m.e.r. uitgebrachte advies wordt dit geheel overgenomen als onderdeel van de vast te stellen reikwijdte en het detailniveau.

1.4 Conclusies

Gelet op de beantwoording in hoofdstuk 2 wordt geen aanleiding gezien de ingediende Concept NRD te wijzigen, maar er vallen naar aanleiding van de zienswijzen en adviezen wel een aantal aandachtspunten en/of aanvullingen ten aanzien van het MER te benoemen:

- De gasleidingen en hoogspanningsverbindingen ten oosten van de harde zeekering zijn onderdeel van de effectbeoordeling in het MER.
- De bevoegdheden en rollen van overheden worden in het MER nader toegelicht (op basis van de actuele situatie).
- Figuren in het MER zullen een duidelijke weergave van de situatie bevatten.
- De aspecten luchtvaart en radar worden onderdeel van de effectbeoordeling in het MER.

- In het MER wordt nader ingegaan op de CER-route en vuurwerkompaklocatie op de Maasvlakte.

2 Beantwoording zienswijzen en adviezen

Nr.	Verwijzing zienswijze	Inhoud zienswijze	Beantwoording	Aanpassing NRD?
1.1	1	Indiener geeft aan dat er geen raakvlakken zijn met eigen belangen (cns toetsingsvlakken en cns apparatuur) en er geen verdere aanleiding is te reageren op de NRD.	Ter kennisgeving aangenomen	Nee
2.1	2	Indiener geeft aan geen noodzaak tot vervolg onderzoek op het aspect archeologie te zien. Er is geen verdere aanleiding te reageren op de NRD.	Ter kennisgeving aangenomen	Nee
3.1	3	Indiener geeft aan dat er geen belangen van defensie met het voornemen worden geschaad. Wel vraagt indiener om het uitvoeren en laten toetsen van een radartoets voor de hoofdopzet van het windpark.	Voor het Voorkeursalternatief uit het MER zal een radartoets door TNO worden uitgevoerd. De resultaten hiervan zullen aan het Rijksvastgoedbedrijf ter toetsing worden voorgelegd.	Nee
4.1	4	Indiener ziet geen aanleiding op de NRD te reageren.	Ter kennisgeving aangenomen	Nee
5.1	5	Indiener kan zich vinden in de opzet voor het MER, zoals die in de NRD is omschreven. Indiener blijft graag betrokken bij het project zodat zij in de gelegenheid zijn om te adviseren over voor indiener relevante aspecten.	Ter kennisgeving aangenomen. Indiener zal ook in komende zienswijzenperioden betrokken worden, zodat er ook dan gelegenheid is om adviezen ten aanzien van de MER-resultaten kenbaar te maken.	Nee
6.1	6	Indiener geeft aan dat de concept Notitie Reikwijdte en detailniveau voor het MER Windpark Maasvlakte 2 een goed inzicht geeft op het uit te voeren project. Op basis van de informatie meent indiener dat een aantal aspecten aangescherpt kunnen worden.	Ter kennisgeving aangenomen	Nee
6.2	6	Voor de afvoer van de stroom van de molens zullen kabels gelegd worden en mogelijk ook een hoogspannings- en/of	Het klopt dat er voor de aansluiting van het windpark ook een kabeltracé en een inkoopstation worden gerealiseerd. Deze toebehoren	Nee

		transformatorstation. Hierover en de daaruit mogelijk voortkomende effecten wordt niets gezegd.	zijn onderdeel van het project en zullen derhalve ook onderdeel zijn van het MER. Eventuele effecten als gevolg van de aanleg of het gebruik van deze elektrische infrastructuur zal in het MER worden beschreven	
6.3	6	De ambitie tot verduurzaming middels windenergie wordt momenteel geremd door te weinig mogelijkheden tot plaatsing van windmolens op het land. Goede ruimte is dus schaars en moet optimaal benut worden. Het lijkt indiener wenselijk dat onderzocht wordt hoe de maximale opbrengst van windenergie per kilometer dijk kan worden bereikt. Of andersom: maximale rotordiameter op minimale afstand.	In de voorfase van het project (tenderfase) is door Eneco uitvoerig onderzoek gedaan naar de meest optimale opstelling op de beoogde locatie, binnen de kaders die op de locatie gelden. Daarin hebben zowel duurzame energieopbrengst, als ook de effecten op het milieu een belangrijke rol gespeeld. Dat ontwerpproces heeft geleid tot de alternatieven die in het MER worden onderzocht. In het MER wordt een beschrijving van het proces in de voorfase opgenomen.	Nee
6.4	6	Indiener geeft aan dat het wenselijk is aan branddetectie, -alarmering en -bestrijding in de naaf aandacht te geven. Ook is het wenselijk dat de hulpdiensten de materialen hebben om op die hoogte werkzaam te zijn.	Op basis van de ontwerp- en veiligheidsnormen die gelden voor moderne windturbines zal de gondel van de windturbines worden voorzien van brandblusapparatuur. Met de brandweer zal -in het kader van het omgevingsmanagement- door de initiatiefnemer worden bekeken op welke wijze een brand boven in een windturbine het best kan worden geblust en of daartoe alle benodigheden beschikbaar zijn. Dit zal onderdeel uitmaken van de Omgevingsvergunning.	Nee
6.5	6	Indiener geeft aan dat de ervaring heeft geleerd dat de hulpdiensten moeilijkheden hebben om een locatie te vinden. Het is dus wenselijk dat er een grote plattegrond komt bij de aanrijweg met de nummers van de molens. Op de molens moet dan met zeer grote letters het nummer zijn aangegeven.	Ook de bereikbaarheid (en traceerbaarheid) van de windturbines zal in het kader van het omgevingsmanagement met de brandweer worden kortgesloten. De bereikbaarheid van de windturbines zal onderdeel uitmaken van de Omgevingsvergunning.	Nee
6.6	6	Voor de optische rust in de nacht is het wenselijk dat de luchtvaartverlichting van de molens op MV2 gesynchroniseerd met de molens op de rand van MV1.	In de tenderfase is vastgelegd dat de verlichting op de windturbines van Maasvlakte 2 zowel onderling gesynchroniseerd wordt als met de windturbines van Windpark Slufter en Windpark Zuidwal. Daarmee wordt getracht effecten van de verlichting te minimaliseren. Het verlichtingsplan is eveneens onderdeel van de aanvraag om omgevingsvergunning en wordt op die wijze eveneens geborgd.	Nee

6.7	6	<p>Indiener geeft aan dat het onduidelijk is of de gemiddelde CO2-uitstoot van de opwekking van 526 ton CO2 per GWhe de juiste maat is voor de CO2 besparing omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onduidelijk is waarop dit is gebaseerd - Kolencentrales dicht gaan - Er een sterke toename van te verwachten is van duurzame opwekking - De gemiddelde kWhe wind geen gemiddelde kWhe grijs wegdrukt <p>Het is wenselijk dat de bespaarde CO2 beter wordt onderbouwd. CBS spreekt al over circa 380 gr/kWhe in 2019. En in de toekomst wordt dat steeds minder.</p>	<p>In het MER wordt nader ingegaan op de CO2-uitstoot die vermeden wordt door de duurzame energieopwekking van het windpark. De bronnen die gebruikt worden bij de betreffende berekeningen zullen transparant worden weergegeven. Overigens zijn de berekeningen ten aanzien van vermeden emissies in het MER bedoeld ter vergelijking van de alternatieven.</p>	Nee
6.8	6	<p>Met betrekking tot de fauna en flora verwacht indiener de gebruikelijke stappen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terreinverkenning op soorten - Niet bouwen in nest seizoen - Eerste jaren onderzoek naar vogelsterfte <p>Indiener zou graag bevestigd zien dat voor de beoordeling van de vogeltrek recente data zijn gebruikt, omdat de aanleg van MV2 mogelijk routes kan hebben beïnvloed. Zo niet, dan stellen we voor om nieuw vogelradar onderzoek te starten.</p> <p>Uit de dimensioneringstabel is af te leiden dat de tiplaagte van de molens vrij laag is. Indiener vraagt zich af of dit niet aan de lage kant is i.v.m. de langstreckende vogels.</p>	<p>In de tenderfase heeft Eneco zich reeds gecommitteerd aan verschillende maatregelen met betrekking tot natuurwaarden, bijvoorbeeld aan een monitoringsverplichting. Deze maatregelen zullen waar relevant ook in het MER worden meegenomen.</p> <p>Ten aanzien van vogeldata kan worden opgemerkt dat in het voorjaar en najaar van 2019 uitgebreid onderzoek is gedaan naar lokale vogels en trekvogels teneinde aantallen en bewegingen goed in beeld te hebben. Deze onderzoeken vormen de basis voor de effectbeoordeling in het MER. Daarmee wordt van de meest recente data gebruik gemaakt.</p> <p>De afmetingen van de windturbines zijn bepalend voor de effectbeoordeling. De effecten (met inbegrip van de tiplaagte) met betrekking tot vogels worden daarom in het MER in beeld gebracht.</p>	Nee
6.9	6	<p>Indiener acht het gewenst dat er al een sloopplan komt en een bestemming van de vrijkomende materialen. Het begraven van wiken zoals dat plaats vindt in de USA acht indiener een voor</p>	<p>In het kader van het slopen van de windturbines zal t.z.t. een sloopplan worden gemaakt, waarmee wordt geborgd dat de windturbineonderdelen zoveel als mogelijk worden hergebruikt. Dat sloopplan is</p>	Nee

		Nederlandse ongewenste stort.	echter geen onderdeel van het MER.	
6.10	6	Indiener acht een nadere toelichting op de bouwhoogte en wiekdiameter wenselijk; te denken aan vliegverkeer, havenradar, kitesurfers.	De afmetingen/ bouwhoogte van de windturbines zullen in het MER worden toegelicht. Tevens zullen de effecten van de alternatieven (dus ook de afmetingen van de windturbines per alternatief) op aspecten als luchtvaart, radar en huidige gebruikers van het gebied (o.a. kitesurfers) worden beoordeeld.	Nee
6.11	6	Indiener acht het voorbarig om nu op pagina 22 al te duiden dat aan de Beleidsregel voor het plaatsen van windmolens etc... is voldaan.	In de NRD wordt op pagina 22 aangegeven dat er geen hinder voor verkeer, wal- en scheepsradar te verwachten is, <i>wanneer</i> aan de betreffende beleidsregel wordt voldaan. Of dat het geval is, zal voor de alternatieven in het MER worden bepaald.	Nee
7.1	7	In het plangebied liggen 2 gastransportleidingen. In de NRD staat in paragraaf 5.3 externe veiligheid dat in de huidige situatie geen buisleidingen zijn, waardoor een trefkansberekening en berekening van de toename van de faalkans niet hoeft te worden uitgevoerd. Deze informatie is onjuist.	Dat klopt. De twee gastransportleidingen zullen onderdeel uitmaken van de externe veiligheidsanalyse in het MER.	Nee
7.2	7	Indiener geeft aan dat eerder is afgesproken dat er een risicoanalyse moet worden opgesteld om het eventuele risico op de gastransportleidingen te bepalen. Daarnaast dient er onderzoek gedaan te worden naar de eventuele beïnvloeding van de parkbekabeling en inkoopstation op de gastransportleidingen. Indiener geeft aan er dan ook vanuit te gaan dat deze berekeningen worden uitgevoerd.	Dat klopt. De twee gastransportleidingen zullen onderdeel uitmaken van de externe veiligheidsanalyse in het MER. Effecten van het kabeltracé en inkoopstation op de gastransportleidingen is gezien de afstanden tot elkaar niet te verwachten. Hier zal in het MER aandacht aan worden besteed.	Nee
8.1	8	Na kennisneming van het beoogde Windpark Maasvlakte 2 wil indiener het, ook aan DCMR in 2015 toegezonden, document; Waarheidsvindingklimaatverandering nogmaals onder de aandacht brengen.	Ter kennisgeving aangenomen	Nee
8.2	8	Voor wat betreft het bouwen van windmolens wil indiener graag meegeven dat het in de toekomst tot een grote catastrofe voor de samenleving zal leiden.	Onduidelijk is op wat voor catastrofe wordt gedoeld. De m.e.r.-procedure en vergunningenprocedures die worden gevolgd, zien toe op het zorgvuldig meewegen van belangen van de omgeving.	Nee

9.1	9	<p>Indiener zet uitvoerig uiteen dat klimaatverandering en de opwarming van de aarde iets natuurlijks is. CO2 is onmisbaar als voedsel voor planten en het echte klimaatprobleem is volgens indiener eerder te vinden in o.a. de expansie van de wereldbevolking. Indiener geeft tevens aan dat CO2 uitstoot niet de hoofdreden is van klimaatverandering, maar dat ook de 'schommeling' van de aarde en veranderingen in de zee temperatuur leidt tot veranderingen in het klimaat. Indiener uit daarbij twijfels over de 'ernst' van klimaatverandering en (het proces t.a.v.) de beleidskeuzes die worden gemaakt ten aanzien van het tegengaan van klimaatverandering.</p>	<p>De beleidskeuze voor duurzame energie is op Europees en Nationaal niveau gemaakt en staat niet ter discussie in het project. Er zijn twee belangrijke redenen. De eerste is het tegengaan van klimaatverandering door CO2 uitstoot. De energieopwekking met behulp van fossiele bronnen leidt tot uitstoot van onder meer CO2. Te veel CO2 is een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. De tweede reden is dat de fossiele bronnen opraken en Nederland steeds meer energie importeert uit het buitenland. Door zelf duurzame energie op te wekken, wordt Nederland minder afhankelijk van deze import. Windpark Maasvlakte 2 beoogd hier een bijdrage aan te leveren.</p>	Nee
10.1	10	<p>In de NRD is er geen aandacht geschonken aan het grondwater en het is indiener dan ook niet duidelijk of er grondwateronttrekkingen voorzien zijn bij de bouw van het windmolenpark.</p>	<p>Grondwateronttrekking zal onderdeel uitmaken van de effectbeoordeling in het MER. Grondwateronttrekkingen zijn voorzien in de aanlegfase voor de windturbines op de zachte zeewering. Dit zullen echter beperkte en tijdelijke onttrekkingen zijn, die voorafgaand met het Waterschap en/of Rijkswaterstaat worden afgestemd (afhankelijk wie er op de betreffende locatie bevoegd gezag is m.b.t. grondwateraspecten)..</p>	Nee
10.2	10	<p>Mochten er bij de realisatie van dit park grondwateronttrekkingen voorzien zijn, wordt aangeraden de Nota toetsingskaders en beleidsregels voor het watersysteem 2014 te raadplegen inclusief de indieningsvereisten rapportage grondwater en tijdig contact op te nemen met de afdeling vergunningen van het waterschap, minimaal 3 maanden voor de geplande start van de werkzaamheden.</p>	<p>Ten aanzien van grondwateronttrekkingen in de aanlegfase zal in overleg het met Waterschap, rekening worden gehouden met de Nota toetsingskaders en beleidsregels voor het watersysteem 2014 en de indieningsvereisten rapportage grondwater. Hiertoe zal tijdig contact worden gezocht met het Waterschap.</p>	Nee
10.3	10	<p>Tevens wil indiener er op wijzen dat grote grondwateronttrekkingen op zichzelf ook kunnen leiden tot M.E.R.-verplichtingen los van de overige geplande werkzaamheden.</p>	<p>De grondwateronttrekkingen tijdens de aanlegfase zullen naar verwachting beperkt zijn en de drempelwaarden uit het Besluit Milieueffectrapportage niet overschrijden. Formeel zal er dan sprake zijn van een vormvrije m.e.r.-beoordelingsplicht. Dat wordt ondervangen door de mogelijke effecten van grondwateronttrekkingen in het MER te</p>	Nee

			behandelen en daar bij eventuele vergunningaanvragen naar te verwijzen.	
10.4	10	Als er grondwateronttrekkingen voorzien zijn wordt indiener graag tijdig benaderd. Indiener heeft verder geen bezwaar tegen de geplande werkzaamheden.	Voor nadere afstemming over grondwateronttrekkingen zal tijdig met het Waterschap in overleg worden getreden.	Nee
11.1	11	Indiener maakt zich zorgen om de externe veiligheid en de impact op natuurwaarde. De zachte zeewering en stranden worden veel gebruikt door kitesurfers en andere zeegaande recreatie. De windmolens komen mogelijk in de voor kitesurfen aangewezen/in gebruik zijnde gebieden.	In het MER zal aandacht worden besteed aan de beïnvloeding van het huidige gebruik van het strand. Zowel veiligheid van recreanten als de relatie van windturbines en recreatie zal hier onderdeel van uitmaken. Ook wordt er in het MER ruime aandacht besteed aan de effecten van het project op de natuur.	Nee
11.2	11	Indiener geeft aan dat de scope van het MER moet worden uitgebreid met de effecten van de windmolens op kitesurfers en andere zeegaande recreanten. Uitsluitend aandacht besteden aan de werpafstand bij nominaal toerental is niet afdoende. Er moet meer onderzoek komen naar de mogelijke gevaren voor kitesurfers en zeegaande recreanten. Denk hierbij aan onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - de windverstoring, de molens beïnvloeden de wind die kitters gebruiken; - wind aanzuigende werking; - vallend ijs; - stroming rond de windturbines bij vloed; - erosiegaten met mogelijk drijfzand bij eb; - gevaar voor botsing met windturbines. 	Naast de 10-6 afstand van de windturbines tot het intensieve strand van Maasvlakte 2, zal ook aandacht worden besteed aan overige aspecten met betrekking tot de recreatieveiligheid. Hierbij wordt onder meer ingegaan op ijsafval en erosiegaten (scour), maar waar relevant, ook beïnvloeding van de wind en kans op botsing.	Nee
11.3	11	De zorgen om de natuurwaarde wordt volgens indiener voldoende in beeld gebracht via de te maken passende beoordeling.	Ter kennisgeving aangenomen	Nee
12.1	12	Indiener geeft aan geen windpark zo dichtbij een naturisten strand te willen, met dit park is er te veel geluid en "inkijk" wat	De locatie van het windpark is reeds vastgesteld in het huidige ruimtelijk kader. Ten aanzien van de indeling van het gebied geldt dat het	Nee

		de privacy van mensen schaadt, dus graag anders indelen.	MER wordt opgesteld, waar beïnvloeding van het aspect Recreatie (waaronder het naturistenstrand) onderdeel van uitmaakt. Ook de geluidsbelasting op de omgeving zal hierbij in beeld worden gebracht. Er zullen nauwelijks mensen in de turbines aanwezig zijn, waardoor van 'inkijk' zeer beperkt sprake zal zijn.	
13.1	13	Indiener geeft aan dat bij de aanleg van de Tweede Maasvlakte het 2500 meter lange naaktstrand gekrompen is tot 500 meter. In de praktijk wordt ook het noordelijk gelegen sportstrand, het beoogd gebied voor de windturbines, (extensief) gebruikt voor naaktrecreatie.	Ter kennisgeving aangenomen	Nee
13.2	13	Volgens het vigerende bestemmingsplan Maasvlakte 2 (2018), zijn geen windturbines toegestaan op de locaties A en B (figuur 1 van het rapport).	In het bestemmingsplan Maasvlakte 2 (2018) zijn zowel de zachte zeewering als de harde zeewering (locaties A en B in figuur 1) aangewezen als locatie voor windenergie.	Nee
13.3	13	De extensieve recreatieve functie van het plangebied komt in het rapport niet duidelijk naar voren. Deze moet mogelijk blijven na de plaatsing van de windturbines.	De beïnvloeding van de extensieve (en intensieve) recreatieve functie zal onderdeel uitmaken van de effectbeoordeling in het MER.	Nee
13.4	13	Gezien de gunstige ligging van de windturbine locaties aan de noordzijde van het naaktstrand valt op het naaktstrand geen slagschaduw. Voor geluidsoverlast bestaan er voor dagrecreatieve gebieden geen normen. Omdat Eneco rekening wil houden met de gebruikers van het gebied, wordt gevraagd de norm voor gevoelige terreinen aan te houden voor de situering van de dichtstbijzijnde locatie van de windturbine. Los hiervan wordt gevraagd de eerste windturbine te plaatsen op een minimale afstand van 500 meter van het naaktstrand.	Het is inderdaad de verwachting dat slagschaduw op het naaktstrand niet tot nauwelijks zal plaatsvinden, dit wordt in het MER voor beide alternatieven in beeld gebracht. Ten aanzien van geluid geldt inderdaad dat dagrecreatiegebieden niet wettelijk beschermd zijn tegen geluid van windturbines. Daar wordt in het MER dan ook niet specifiek aan getoetst. Wel wordt inzichtelijk gemaakt wat de geluidsbelasting op het intensieve strand zal zijn.	Nee
13.5	13	Het sportstrand wordt tevens gebruikt voor naaktrecreatie. Onduidelijk is waarom de windturbines op het strand worden	De mogelijkheden voor plaatsing van windturbines op de zachte zeewering zijn in de tenderfase uitvoering onderzocht. Vanwege de	Nee

		geplaatst. De plaatsing van de windturbines moet de huidige functie van het gebied niet in de weg staan. Gevraagd wordt de windturbines op het duin te plaatsen, zoals bij het oude naaktstrand het geval was. Dit geeft veel minder slagschaduw op het strand en het strand wordt op deze manier het minst aangetast.	ontwikkelruimte op de locatie is het niet mogelijk om windturbines ter hoogte van de zachte zeewering op de duin te plaatsen, maar is er enkel ruimte op het strand. Met name de High Impact Zone is hierbij bepalend. Dit zal in het MER nader worden toegelicht. Een beschrijving van het proces ten aanzien van de totstandkoming van de alternatieven zal onderdeel uitmaken van het MER.	
14.1	14	Indiener ziet het windpark als kans, door de mogelijkheid om lokaal opgewekte windenergie in te zetten voor bedrijven in de nabijheid van het windpark. Dat geeft deze bedrijven de mogelijkheid hun CO2 footprint te verkleinen. Bovendien draagt dat bij aan het draagvlak voor het windpark en maken we de Rotterdamse haven als geheel duurzamer. Indiener heeft deze wens eerder kenbaar gemaakt in een zienswijze op het bestemmingsplan Maasvlakte 2 (2018) en had dit graag als voorwaarde in de tenderprocedure gezien. Indiener wil de geselecteerde partij Eneco verzoeken daar in de exploitatie rekening mee te houden.	De duurzame energie die Windpark Maasvlakte 2 zal opwekken zal in zijn geheel door Rijkswaterstaat worden afgenomen. Wel is het door middel van financiële participatie mogelijk dat directe betrokkenen in de omgeving meerwaarde ondervinden van het windpark. In dit project krijgt deze participatie vorm via drie fondsen en een publiekslening. De drie fondsen omhelzen drie thema's: omgevingsfonds, natuurfonds en NWEA-fonds. Gedurende de exploitatie worden hier thematafels voor ingericht, waarbij met de stakeholders invulling gegeven wordt aan de uiteindelijke inhoud. De publiekslening zal voor bewoners van Westvoorne, Hoek van Holland en Rotterdam zijn en kent een vast rente en looptijd.	Nee
14.2	14	Als kanttekening plaatst indiener dat de realisatie van het windpark nooit een belemmering mag zijn voor de primaire havenfunctie en de gewenste ontwikkeling daarvan. Het gaat dan vooral om de impact op voornoemde bedrijven in de omgeving en op de leidingtracés, zoals de CO2-leiding en het compressorstation voor het Porthosproject. Daarnaast ook om de waterveiligheid van de bedrijven die wordt beschermd door zowel de harde als de zachte zeewering.	In het MER worden de effecten op bestaande bedrijven, leidingen en installaties onderzocht. Tevens zullen de effecten op autonome ontwikkelingen onderdeel uitmaken van de effectbeoordeling. De realisatie van bedrijven op daarvoor bestemde gronden betreft geen autonome ontwikkeling. Wel zal inzichtelijk worden gemaakt wat eventuele belemmeringen kunnen zijn (en hoe daarmee om kan worden gegaan). Dijkveiligheid (en daarmee waterveiligheid) is een onderzoeksthema in het MER. De effecten op de zeewering worden onderzocht.	Nee
14.3	14	Tenslotte willen wij u verzoeken tijdens de bouwwerkzaamheden rekening te houden met het zo veel mogelijk beperken van verkeershinder, zodat de grootschalige logistieke processen	De effecten tijdens de aanlegfase zullen in het MER worden beoordeeld. Ten behoeve van de aanlegfase zal een logistiek plan worden opgesteld en zal afstemming met het Havenbedrijf plaatsvinden. Dit	Nee

		aldaar ongestoord hun doorgang kunnen vinden.	zal echter in een latere fase worden gedaan en zal geen onderdeel uitmaken van het MER.	
15.1	15	Indiener verzoekt in het onderzoek en de beoordeling van de milieueffecten van Windpark MV2 rekening te houden met beide aanlandopties voor het Net op zee IJmuiden Ver Bèta op de Maasvlakte.	In het MER zullen effecten op beide tracé-opties van het Net op zee IJmuiden Ver Bèta worden bepaald. Waar effecten te verwachten zijn, zal dit met de tracé-beheerder (Tennet) nader worden afgestemd.	Nee
15.2	15	Bij de aanleg van nabijgelegen windturbines van het Windpark MV2 op de (harde) zeewering zal rekening gehouden dienen te worden met de (reeds in aanleg zijnde) hoogspannings- infrastructuur van het Net op zee Hollandse Kust (zuid). De projecten zullen in de nabijheid van elkaar op de Maasvlakte gerealiseerd worden en daarom is in het ruimtelijke en milieuspoor zorgvuldige afstemming bij de (voorbereiding van) het project-MER en de nog volgende besluitvorming noodzakelijk.	In het MER zullen effecten op de hoogspanningsinfrastructuur van het Net op zee HKZ worden bepaald. Waar effecten te verwachten zijn, zal dit met de tracé-beheerder nader worden afgestemd.	Nee
15.3	15	Indiener onderschrijft dat het vigerende Handboek Risicozonering Windturbines kan worden gebruikt als een praktijkrichtlijn voor het uitvoeren van een risicoanalyse voor windturbines. Opgemerkt dient te worden dat het Handboek Risicozonering Windturbines (versie 3.1 2014) is geüpdatet. Daarbij is het Handboek gesplitst in een Handreiking Risicozonering Windturbines v1.0 en een Handleiding Risicoberekeningen Windturbines (versie oktober 2019). De betreffende documenten zien daarnaast niet alleen toe op de hoogspanningslijnen zoals beschreven in paragraaf 4.3 van de NRD maar tevens op de overige hoogspanningsinfrastructuur zoals het nabijgelegen transformatorstation op de Maasvlakte. Het risico van windturbines op de hoogspanningsinfrastructuur van TenneT is aanvaardbaar wanneer een vrije ruimte aangehouden wordt die minimaal gelijk of groter is dan de maximale	Bij het bepalen van externe veiligheidseffecten zal gebruik worden gemaakt van de Handreiking Risicozonering Windturbines v1.0 en Handleiding Risicoberekeningen Windturbines (okt. 2019). Overige infrastructuur, naast hoogspanningsverbindingen, zullen daarmee ook onderdeel zijn van de effectbeoordeling in het MER. Wanneer effecten op hoogspanningsinfrastructuur te verwachten zijn (op basis van de berekeningen ten behoeve van het MER) zal dit in het kader van vergunningverlening nader met de beheerder worden afgestemd.	Nee

		<p>werpafstand bij nominaal toerental en/of tiphoogte van de betreffende windturbine. Uitgangspunt voor de te plaatsen windturbines houdt derhalve in om deze buiten werp-/valafstand van de infrastructuur van TenneT te plaatsen. Indien die vrije ruimte redelijkerwijs niet beschikbaar is, maakt TenneT onderscheid tussen de ondergrondse kabelverbinding en het transformatorstation. Ten aanzien van het station accepteert TenneT geen additionele faalkans. Ten aanzien van de kabelverbinding accepteert TenneT een kleine additionele faalkans.</p>		
15.4	15	<p>Tevens verzoeken we u om eventuele cascade effecten in de beschouwing van de nabij gelegen leidingenstrook op de Maasvlakte in kaart te brengen. Dit vragen we omdat een schade aan een leiding ook uiteindelijk kan leiden tot een schade aan het nabij gelegen transformatorstation (cascade effecten).</p>	<p>In het MER zal, waar relevant, aandacht worden besteed aan cascade-effecten.</p>	Nee
15.5	15	<p>Figuur 5 heeft betrekking op het 'Alternatief Zuidelijk tracé voor de CO2 leiding en compressorstation van het Porthos project'. In figuur 5 is tevens de ligging van de kabels met bijbehorende belemmerende strook van het Net op zee Hollandse Kust (zuid) afgebeeld, maar niet als zodanig in de legenda opgenomen. We verzoeken u in de legenda te verduidelijken dat dit het Net op zee Hollandse Kust (zuid) betreft. Daarnaast kan het figuur 5 met de ligging van het nabijgelegen transformatorstation van het Net op zee Hollandse Kust (zuid) aangevuld worden om daarmee de omgeving goed in beeld te hebben.</p>	<p>In het MER zullen genoemde zaken duidelijk op kaart worden gezet, inclusief volledige legenda.</p>	Nee
15.6	15	<p>Indiener verzoekt vriendelijk om met het voorgaande rekening te houden bij de nadere uitwerking van het projectMER. Indiener gaat er tevens vanuit dat de initiatiefnemer de positie (en dergelijke) van de windturbines in nauw overleg met indiener uitwerkt. Hiervoor zijn in de afgelopen periode de eerste con-</p>	<p>Zie hierboven. Graag zetten we de goede samenwerking voort.</p>	Nee

		tacten gelegd. Indiener vertrouwt daarbij op een goede voortzetting van de samenwerking.		
16.1	16	In het kader van andere autonome ontwikkelingen worden de aanleg van een CO2 transportleiding in het kader van het Porthos project, alsmede de ontwikkeling van windmolenparken op zee Net op zee Hollandse Kust Zuid en Net op zee IJmuiden Ver Bèta genoemd.	Zowel het Porthos project, als het Net op zee Hollandse Kust Zuid en Net op zee IJmuiden Ver Bèta zullen onderdeel zijn van het MER. Voor zover er reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden, zal dit als autonome ontwikkeling in het MER worden behandeld.	Nee
16.2	16	Daarentegen wordt de mogelijke infrastructuur voor de verbinding(en) voor het transporteren van de elektriciteit, die wordt opgewekt in het Windmolenpark Maasvlakte 2 naar het hoogspanningsnet nauwelijks besproken. Met name het niet nader toegelichte elektriciteitskabeltracé, waarvoor geen enkel alternatief tracé wordt genoemd in de NRD MER Windpark Maasvlakte 2, levert mogelijk schade op voor Indiener. Onduidelijk blijft in de NRD MER Windpark Maasvlakte 2 wat de exacte locatie en op welke diepte het voorgenoemde kabeltracé is voorzien.	In het MER worden de effecten van (de aanleg van) het kabeltracé ten behoeve van de aansluiting van het windpark beschouwd. Dit zal met indiener worden besproken.	Nee
16.3	16	Indiener kan in beginsel geen (operationele) beperkingen dulden voor het boven een hoogspanningskabel gelegen terrein door bouw, aanleg of gebruik van elektriciteitskabels of aanverwante infrastructuur;	Wordt ter kennisgeving aangenomen. Gronden van indiener zijn niet in de nabijheid van het kabeltracé van het windpark en zullen dan ook niet worden beïnvloed door (de aanleg van) kabels van het windpark.	Nee
16.4	16	Indiener moet te allen tijde de mogelijkheid hebben om bouwwerkzaamheden te verrichten op de Euromax Terminal. Onderdeel van dergelijke bouwwerkzaamheden zullen diepe grondwerkzaamheden of de aanleg van fundaties zijn. Eventuele beperkingen dienen overeen te worden gekomen, maar kunnen zicht nooit uitstrekken tot het maaiveld;	De huidige Euromax Terminal terrein ligt op ruime afstand van het voornemen. Bouwwerkzaamheden op dat terrein zullen niet worden beïnvloed door (de aanleg) van het windpark. Waar toch mogelijk raakvlakken liggen, zal dat onderling worden afgestemd, ten einde beperkingen te voorkomen.	Nee
16.5	16	Indiener kan geen beperkingen in de belastbaarheid van de bovengrond boven een (elektriciteits)leiding accepteren. In de	De huidige Euromax terminal ligt op ruime afstand van het windpark. Beïnvloeding van mogelijke uitbreidingen zijn derhalve niet te ver-	Nee

		<p>huidige plannen voor de toekomst zijn verschillende uitbreidingen gepland die mogelijk moeten blijven om een rendabel bedrijf te kunnen opzetten;</p>	<p>wachten.</p> <p>Voor de optieterreinen van Euromax (de zgn. B1 en B2 gebieden) kunnen effecten niet worden uitgesloten, deze zullen inzichtelijk worden gemaakt in het MER en eveneens met indiener worden besproken.</p>	
16.6	16	<p>Daarnaast zijn er reeds contractuele afspraken gemaakt, waarbij indiener optierechten heeft verkregen op naast de Euromax Terminal gelegen terreinen voor de verdere ontwikkeling en uitbreiding van de Euromax Terminal, waarvoor ook financiële verplichtingen zijn aangegaan met het Havenbedrijf. De door indiener opgestelde ontwikkelingsplannen voor de invulling van de optieterreinen zijn met het Havenbedrijf gedeeld en door hen akkoord bevonden. Ook voor de nog te ontwikkelen optieterreinen kan indiener geen van bovengenoemde (operationele) beperkingen dulden, die de voorgenomen ontwikkelingen in de weg zouden kunnen staan of zouden kunnen beperken.</p>	<p>Ook hier geldt dat de afstand tot naast de terminal gelegen gronden groot is en beperkingen ten aanzien van de ontwikkeling ervan niet aan de orde zullen zijn.</p> <p>Voor de optieterreinen van Euromax (de zgn. B1 en B2 gebieden) kunnen effecten niet worden uitgesloten, deze zullen inzichtelijk worden gemaakt in het MER en eveneens met indiener worden besproken.</p>	Nee
16.7	16	<p>Onder het huidige terrein van Euromax bevindt zich reeds kabelkokertracé, waar zich verschillende kabels en leidingen in bevinden, onder meer de elektriciteitskabel die recentelijk in het kader van het project windmolenpark op zee Net op zee Hollandse Kust Zuid wordt aangelegd. Ook in het Porthos project en ook in plan voor het windmolenpark op zee Net op zee IJmuiden Ver Beta is in één en het zelfde kokertracé een leiding of kabeltracé voorzien. Dit kokertracé kruist het terrein van Euromax op een diepte van -42,00 m NAP tot -6,00 m NAP. Ten behoeve van dit kabelkokertracé zijn bouwkundige aanpassingen in het ontwerp van de Euromax containerterminal aangebracht waarop de inrichting van de Euromax Terminal is aangepast. In het huidige kabelkokertracé is geen ruimte</p>	<p>Het kabeltracé van het windpark komt niet in de nabijheid van de Euromax Terminal. Er is dan ook geen sprake van raakvlakken met het kabelkokertracé onder de terminal.</p>	Nee

		meer voor nieuwe kabeltracés en is geen uitbreiding meer mogelijk. Ook voor de realisatie van een nieuw kabelkokertracé is geen ruimte meer beschikbaar om in te kunnen passen in de bestaande inrichting van de Euromax Terminal.		
16.8	16	Op initiatief van het Havenbedrijf wordt momenteel in overleg met alle aanwezige containerterminals op de Maasvlakte de Container Exchange Route (CER) gerealiseerd, waarop Euro-max terminal aangesloten wordt en die ook het voorgenomen kabeltracé zal moeten kruisen.	De CER is als autonome ontwikkeling onderdeel van het MER. Effecten van (de aanleg van) het kabeltracé op deze route zullen waar relevant worden beschouwd.	Nee
16.9	16	In de NRD MER Windpark Maasvlakte 2 wordt weliswaar aangegeven dat in overleg met RWS en Havenbedrijf Rotterdam is overeengekomen dat geen ontwikkeling van windenergie zal plaatsvinden voor het Deelgebied C (zie hierboven figuur 2), maar onduidelijk blijft daarbij of ook voor het Deelgebied B voldoende rekening wordt gehouden met de vuurwerkkompaklocatie, gelegen aan de Noordzijde van de Maasvlakte nabij de Edisonbaai. Rond deze locatie gelden grote veiligheidsafstanden in verband met explosie van opgeslagen vuurwerk van de zwaarste categorie. In de NRD MER Windpark Maasvlakte 2 wordt daar op geen enkele wijze aandacht aan besteed.	De locatie van de vuurwerkkompaklocatie ligt op circa 800 meter afstand van de windturbine locatie. Op een dergelijke afstand is er geen sprake van een veiligheidseffect. Dit zal in het MER nader worden toegelicht.	Nee
16.10	16	Wij verzoeken aan deze aspecten voldoende aandacht te besteden en gedegen onderzoek uit te voeren. De resultaten van het onderzoek dienen integraal te worden gedeeld met Indiener.	Zie hierboven. De resultaten van de onderzoeken zullen in het kader van de vergunningenprocedure openbaar worden. In die zienswijzeperiode heeft indiener wederom de gelegenheid een zienswijze in te dienen. De resultaten worden reeds eerder dan de zienswijzeperiode met indiener besproken in het kader van omgevingsmanagement.	Nee
17.1	17	Het idee van groene energie spreekt indiener aan. Dit neemt niet weg dat indiener bezorgd is over het voornemen om windturbine(s) te plaatsen op het strandgedeelte dat onmiddellijk	De relatie tussen windturbines en recreanten en de mate van beïnvloeding van het recreatieve strand zal onderdeel uitmaken van het MER. Ook de geluidsbelasting en slagschaduwduur op het intensie-	Nee

		<p>grenst aan het naaktstrand op Maasvlakte 2. Indiener maakt zich zorgen over de veiligheid van de strandbezoekers en te verwachten negatieve effecten voor de strandbeleving (het strandplezier) door de geluidsoverlast en de last van slagschaduw van de turbine(s). Indiener kan zich dan ook moeilijk voorstellen dat met name dit strandgedeelte straks nog zal voldoen aan wat in het Bestemmingsplan 2018 staat geschreven (paragraaf 4.4.4. Recreatie): “Gezien de functie van Maasvlakte 2 als haven- en industriegebied is dit (...) een plek waar mensen genieten van zon, zee en rust.” Hier komt bij het naaktstrand op zonnige dagen zo druk is, dat bezoekers uitwijken naar het begin van het extensieve strand.</p>	<p>ve strand zullen hierbij inzichtelijk worden gemaakt.</p>	
17.1	17	<p>Indiener geeft aan dat in de conceptnotitie staat dat relevante milieuthema's worden onderzocht binnen het wettelijk kader. En dat er een toepasselijk beleid wordt opgesteld daar waar geen wettelijk kader bestaat. Voor zover wij kunnen beoordelen is er in de conceptnotitie niet expliciet sprake van onderzoek naar de effecten op recreanten. Wij zouden daarom graag zien dat er een toepasselijk beleid in het MER wordt opgesteld om hun veiligheid te garanderen en te verwachten negatieve effecten te minimaliseren.</p>	<p>In de NRD staat dat voor de effectbeoordeling gebruik wordt gemaakt van de geldende wettelijke kaders. Voor de milieuthema's waar geen wettelijk kader voor bestaat (zoals recreatie), wordt ten behoeve van de effectbeoordeling een beoordelingskader bepaald op basis van toepasselijk beleid (waar beschikbaar). De NRD zegt niet dat er beleid wordt opgesteld voor recreanten, waar vervolgens aan kan worden getoetst.</p> <p>Voor recreatie is er geen specifiek beleid beschikbaar op basis waarvan een beleidskader kan worden bepaald. Om die reden wordt een kwalitatieve beschouwing gegeven van de potentiële effecten. In het MER wordt het beoordelingskader nader toegelicht en wordt tevens aangegeven op basis waarvan het beoordelingskader is opgesteld.</p>	Nee
18.1	18	<p>Indiener acht de locatie van het windpark van belang voor de duurzame energiedoelstellingen. Tegelijkertijd is het een locatie waar veel natuurwaarden aanwezig zijn. Het is voor indiener van groot belang dat bij een dergelijk groot project geen onher-</p>	<p>De effecten op natuur van de beide alternatieven worden in het MER inzichtelijk gemaakt en beoordeeld. Op basis van de effectbeoordeling zal een voorkeursalternatief worden gekozen, dat als basis zal dienen voor een aanvraag in het kader van de Wet natuurbescher-</p>	Nee

		stelbare schade optreedt aan de natuur (fauna).	ming. In dat kader worden natuurwaarden geborgd.	
18.2	18	Indiener geeft aan dat in de voorfase al verschillende berekeningen en onderzoeken t.a.v. natuurwaarden zijn uitgevoerd. Indiener geeft aan er belang aan te hechten dat deze gegevens in het MER worden meegenomen.	Er zijn inderdaad al verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de natuurwaarden in het gebied. Deze vormen de basis voor de effectbeoordeling in het MER.	Nee
18.3	18	Indiener geeft aan dat bij de noordoostelijke uitwerking van het windpark op de harde zeevering meer projecten gepland staan die van belang zijn voor de invulling van verduurzaming van de haven en energietransitie (o.a. aanlanding wind op zee; waterstofproductie; CO2-leiding Porthos). Bij de planning van het windpark dient hiervoor ruimte te worden gelaten.	Autonome ontwikkelingen worden in het MER meegenomen, voor zover daarover besluitvorming heeft plaatsgevonden.	Nee
18.4	18	Indiener geeft aan dat bij de uitwerking van de twee alternatieven wordt aangegeven dat wordt gewerkt met de onder- en bovenkant van de technische mogelijkheden op Maasvlakte 2. Daarbij is naar mening van indiener ook van belang dat de meest moderne technieken en vormgeving wordt gebruikt.	Er wordt in het kader van de vergunningenprocedure geen turbinetype aangevraagd, maar een range aan afmetingen. De keuze voor een specifiek turbinetype wordt pas later gemaakt.	Nee
19.1	19	Indiener vraagt rekening te houden met de Omgevingsvisie Zuid-Holland (verder te noemen: de visie), het Programma ruimte en de Omgevingsverordening Zuid-Holland (met name Afdeling 3.2, 6.2 en artikel 6.40; verder te noemen: de verordening), zoals vastgesteld op 20 februari 2019 en op 1 april 2019 in werking getreden.	De gestelde beleidsdocumenten zijn uitgangspunt voor het provinciale beleidskader in het MER en zullen derhalve onderdeel uitmaken van het kader en de effectbeoordeling.	Nee
19.2	19	In de beoordeling in §5.3 ontbreken de risico's van windturbines met betrekking tot inrichtingen met gevaarlijke stoffen, in het bijzonder de Bevi-inrichtingen die al op de Tweede Maasvlakte aanwezig zijn of daar zijn geprojecteerd.	Voor externe veiligheid geldt dat alle bestaande risicovolle inrichtingen onderdeel uitmaken van de analyse en effectbeoordeling, ook de Bevi-inrichtingen.	Nee
19.3	19	Blz. 7 -1.3.3 Betrokken partijen - Provincie Zuid-Holland. Nu het windpark meer dan 100MW is, komt het deel te vervallen waarin de overdracht van de bevoegdheden van de provincie aan	Dat klopt. Dit zal in het MER goed worden toegelicht.	Nee

		de gemeente is beschreven. Dit is niet meer relevant. Graag de tekst aanpassen op de actualiteit. De provincie blijft bevoegd gezag voor de Wet Natuurbescherming.		
19.4	19	Blz. 10-2.2 Rijksbeleid - derde alinea. Windpark Maasvlakte II is onderdeel van de opgave wind op land uit het Energieakkoord van 2013. Het Energieakkoord maakt inmiddels onderdeel uit van het Klimaatakkoord en de 6.000 MW wind op land in de opgave uit het Klimaatakkoord van 35 Wh. Echter het Havenindustriële Complex en daarmee de Maasvlakte maken geen onderdeel uit van de RESregio Rotterdam-Den Haag. Het is verwarrend om hier het RES-proces te noemen. Idem in 2.5 Conclusie op blz. 12.	Dit wordt in het MER nader toegelicht.	Nee
19.5	19	De beoordeling van luchtvaartradar (defensie en burger en CNS) ontbreekt. Dit punt is al gemeld aan Rijkswaterstaat.	De aspecten luchtvaart en radar zijn onderdeel van de effectbeoordeling in het MER.	Nee
19.6	19	Blz. 4 - figuur 1: harde zeevering is slecht aangegeven op de kaart. Idem Figuur 4 blz 15	Het figuur zal in het MER verduidelijkt worden.	Nee
19.7	19	Blz. 10-2.2 Rijksbeleid - tweede alinea, laatste zin: Visie Ruimte en Mobiliteit heet inmiddels Omgevingsvisie. De Provinciale Omgevingsverordening maakt daar inderdaad deel van uit.	In het beleidshoofdstuk van het MER zal de juiste naamgeving worden toegepast.	Nee
19.8	19	Figuur 5 op blz. 17 (CO2-leiding Porthos) is te ingezoomd en de ondergrond verdwijnt, waardoor de ligging onduidelijk is.	Het figuur zal in het MER verduidelijkt worden.	Nee
19.9	19	Paragraaf 3.2 (pag. 14): Het MER dient ter onderbouwing van de vergunningaanvraag. Aangenomen wordt dat hiermee de omgevingsvergunningaanvraag wordt bedoeld en de vergunning Waterwet? Of wordt bedoeld de benodigde toestemmingen op grond van de Omgevingswet, Waterwet en Wet natuurbescherming (dus in de brede zin van het woord waarbij overigens niets expliciet wordt genoemd over het aanhaken van de Wnb bij de omgevingsvergunning omdat daar niet voor wordt	Het MER dient ter onderbouwing van de Omgevingsvergunning en Watervergunning. Het MER bevat echter ook de nodige informatie ten behoeve van de aanvraag Wet natuurbescherming (natuurtoets / PB). De maatregelen die reeds zijn vastgelegd zullen, waar mogelijk onderdeel uitmaken van het MER (voorkeursalternatief). Daar zal ook de context van de maatregelen nader worden toegelicht.	Nee

		<p>gekozen).</p> <p>Suggestie: Nu al contractueel met RWS randvoorwaarden zijn vastgelegd over extra inzet op natuur zou het geen kwaad kunnen om dat ook in de NRD een podium te geven, omdat dit de ontwikkeling in de juiste context zet. E.e.a. is overigens ook al eerder meegegeven aan de opstellers van de NRD.</p>		
19.10	19	<p>Pagina 20: Art. 2.7 lid 2 Wnb bepaalt dat voor het realiseren van projecten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurrijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen verstoren een vergunning nodig is. Moet feitelijk zijn: significant verstoren (..).</p>	<p>Dat klopt. Of effecten op instandhoudingsdoelstellingen wel of niet significant zijn is een belangrijk onderdeel van het MER.</p>	Nee
19.11	19	<p>Pagina 21 e.v.: Voor de effecten op soorten die zijn beschermd wordt gekeken naar effecten in de aanlegfase en in de gebruiksfase (met name aanvaringsslachtoffers vogels). Bij aanvaringsslachtoffers wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de verschillende soorten vliegbewegingen van vogels in de omgeving van het windpark (slaaptrek, foerageertrek). Dit betreft uiteraard ook vleermuizen. Deze zijn uitgebreid onderzocht middels o.a. automatische detectoren in de omgeving van het toekomstige windpark. Verder wordt er in het MER nog gekeken naar het effect van trillingen en geluid t.g.v. aanlegwerkzaamheden op bruinvissen en zeehonden.</p>	<p>Dat klopt. Opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen.</p>	Nee

